

ת"פ 14288/07/15 - מדינת ישראל נגד נתנאל נמני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 14288-07-15 מדינת ישראל נ' נמני
בפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

נתנאל נמני

הנאשם

הכרעת דין

בהמשך לזיכוי הנאשם, ניתנת בזאת הכרעת דין מפורטת.

רקע

1. כתב האישום מייחס לנאשם עבירה של החזקת סכין שלא למטרה כשרה, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

בהתאם לעובדות כתב האישום, ביום 31.10.14 בשעה 15:08, היה רכבו של הנאשם (להלן: "הרכב"), מעורב בתאונת דרכים (להלן: "התאונה") במעבר חשמונאים (להלן: "המעבר"). באותן נסיבות החזיק הנאשם בפגיון (להלן: "הסכין"), בתא אשר בדלת נהג הרכב.

2. הנאשם כפר במיוחס לו, וטען טענות כנגד חוקיות החיפוש. בהסכמת הצדדים, הוגשו ראיות החקירה ללא שמיעת עדים, כדלהלן: דו"ח פעולה שכתב השוטר אלון דרור (להלן: "השוטר דרור"), אשר תפס את הסכין (ת/1); דו"ח עיכוב (ת/2); הודעת הנאשם (ת/3) ולוח צילומים של הסכין (ת/4). במסגרת פרשת ההגנה, העידו הנאשם וחמיו.

3. דו"ח הפעולה שערך השוטר דרור, עורך החיפוש, מפרט את נסיבות ביצוע החיפוש (ת/1). בהתאם לדו"ח זה, השוטר דרור הגיע למעבר לאחר שקיבל דיווח על תאונת דרכים, כאשר את החיפוש ביצע על מנת לשלול נהיגה בשכרות, כפי שצוין: "...במקום הבחנתי ב-2 רכבים שביצעו תאונת חזית אחור. רכב א' קאיה... רכב ב' יונדאי (רכבו של הנאשם, א.ק.). ... מתחקור ומראייה במצלמות המעבר ניתן לראות עמוד 1

בבירור את רכב הקאיה נכנס למעבר ומאט לפני מס' פסי האטה שנמצאים שם. רכב ב מגיע מאחוריו ופוגע בו. יש נזק לשני הרכבים... במהלך בדיקה בתוך הרכב ב על מנת לשלול נסיעה בשכרות אותר פגיון בדלת שמאל של הנהג, החשוד נתנאל עוכב לנקודת המשטרה במודיעין עלית שם נחקר באזהרה על ידי, הודעתי לנ"ל שהוא מעוכב לנקודת המשטרה על החזקת פגיון ברכבו... (1/ת) (ההדגשות שלי, א.ק.).

4. המאשימה טענה, כי לשוטר דרור סמכות בחוק לבצע חיפוש ברכב, ומשכך לא היה צריך להתעורר אצלו חשד טרם ביצוע החיפוש, שכן המעבר בו בוצעה הפעולה מהווה נקודת בידוק כהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה -2005 (להלן: "**חוק השמירה**"). במסגרת טיעון זה, הפנתה המאשימה גם לחוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996 (להלן: "**חוק הסכם הביניים**"), המסדיר את סמכויות הבידוק והחיפוש בנקודות הבידוק, וכן לצו הקובע כי המעבר בו נערך החיפוש הוא נקודת בידוק. בנוסף, טענה המאשימה כי הנאשם לא הוכיח שהחזיק בסכין למטרה כשרה, עת שינה את גרסתו באשר לקניית הסכין וכן תמיהות העולות לגבי גרסתו אשר לאופן הגעתה לדלת הנהג.

ב"כ הנאשם טען, כי אין כל משמעות למיקום התאונה, ואין בכך כדי להעניק לשוטר סמכות חיפוש מכוח חוק השמירה, כאשר מדברי השוטר דרור עולה כי ביצע את החיפוש על מנת לשלול נהיגה בשכרות, ומשכך היה עליו להצביע על החשד ששימש בסיס לביצוע החיפוש. משלא הוצגה כל ראיה בעניין זה, ולא ניתנה הסכמת הנאשם לביצוע החיפוש, הרי מדובר בחיפוש שנעשה שלא כדין, תוך פגיעה קשה בזכויות הנאשם, ומטעם זה בלבד יש לזכותו.

לחילופין, במידה שיקבע כי החיפוש נערך כדין, אזי גרסתו של הנאשם מעידה על כך שהחזיק בסכין למטרה כשרה, לאחר שזו נקנתה כמזכרת מילדיו בעת ששהו בטיול מחוץ לארץ. לאחר הגעת הנאשם ארצה, ועד למועד תפיסתה, היתה הסכין ברכבו של הנאשם אשר שכח מכך.

דין והכרעה

האם בנסיבות המקרה, היתה לשוטר דרור סמכות לביצוע חיפוש ברכב?

5. סעיף 1 לחוק השמירה קובע את עקרונות החוק בזו הלשון: "**שימוש בסמכות על פי חוק זה, יהא לשם שמירה על ביטחון הציבור מפני פעילות חבלנית עוינת ומפני אלימות, וזאת במקום ובדרך שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, פרטיותו וזכויותיו**" (ההדגשה שלי, א.ק.).

מהותו של חוק השמירה והסמכויות הנלוות אליו, נועדו להקנות לכוחות הביטחון סמכויות חיפוש במקומות מסויימים, לרבות בנקודות בדיקה, זאת על מנת להבטיח שמירה על ביטחון הציבור והמדינה בעת כניסה ויציאה מגבולותיה. לפיכך, מקנה סעיף 3 לחוק השמירה סמכות חיפוש בנקודת בדיקה, בלא צו שופט ומבלי שיתעורר

חשד כלשהו. יחד עם זאת, אף סעיף זה מציין מפורשות את הצורך בקיום תנאי מסויים לשם שימוש בסמכות החיפוש:

"3. (א) לשם שמירה על ביטחון הציבור רשאי שוטר, חייל מוסמך או מאבטח, לערוך חיפוש

בלא צו של שופט כמפורט להלן:

...

(2) על גופו של אדם, בכלי תחבורה, במטען ובטובין אחרים - בעת כניסה לאחד

מהמקומות המפורטים בפסקה זו או בעת הימצאותם בהם:

...

(ד) נקודת בדיקה".

הדברים חד משמעיים וברורים: על מנת להיכנס לגדר סמכות החיפוש ללא צו שופט, על השוטר במעבר (נקודת בדיקה), לבצע את החיפוש **"לשם שמירה על ביטחון הציבור"**.

בהמשך, בסעיף 3(ב) לחוק השמירה, הודן בסמכות חיפוש שלא באותם מקומות מסוימים אשר פורטו בסעיף 3(א) ובהם נקודת בדיקה, נקבעה דרישה של קיום חשד סביר לכך שאדם נושא עמו נשק, זאת בטרם יבוצע חיפוש על גופו או בכלי התחבורה. עובדה זו מלמדת על החריג שיש לראות בהוראות סעיף 3(א) לחוק השמירה, ומחזקת את היותו חריג לגבי סמכות חיפוש במקומות מסוימים, דוגמת נקודת בדיקה, אשר נועדו לתכלית מסוימת וברורה.

טענת המאשימה לגבי סמכות השוטר דרור לבצע חיפוש ברכבו של הנאשם, אך בשל כך שהתאונה ארעה במעבר, עומדת בניגוד לתכלית חוק השמירה וחורגת מהוראותיו. כפי שציין השוטר דרור באופן מפורש, החיפוש ברכב לא נערך על ידו "לשם שמירה על ביטחון הציבור", כמשמעותו בחוק השמירה, אלא על מנת "לשלול נסיעה בשכרות" (ת/1). נקודת הבדיקה של מעבר חשמונאים, לא נועדה לחיפוש לצורך "שלילת נסיעה בשכרות", בשונה ממחסומי משטרה באזורי בילוי בהם נבדקים נהגים לגבי מצב שכרותם. המחסום במעבר הוקם, בהתחשב במיקומו ובמהותו, על מנת להגן על הציבור תוך מתן סמכויות להגנה **"מפני פעילות חבלנית עוינת ומפני אלימות"**. עבירת נהיגה בשכרות אינה עונה על התכלית שעמדה ביסוד סמכות החיפוש אשר ניתנה בחוק השמירה.

יודגש, כי הדיון בסעיף זה חשוב לשם הבהרת מקור סמכות החיפוש בנקודת בדיקה, ואולם במקרה הנדון הדיון בסוגיה זו הוא למעלה מהצורך, בשל הקושי הראייתי בהוכחת ביצוע החיפוש ב"נקודת בדיקה". בהתאם לאמור

בדו"ח הפעולה, בעת שהשוטר דרור הגיע אל הזירה, הרכב הנפגע "נשאר במחסום ליד המאבטחים" ואילו רכב הנאשם "נלקח על ידי הבעלים שלו. ... במהלך בדיקה בתוך הרכב..." (ת/1). לא ניתן להסיק מדו"ח הפעולה, אשר הוגש בהסכמה ללא עדותו של השוטר דרור, כי רכב הנאשם היה במעבר בעת החיפוש שנערך בו. יתרה מכך: ניתן להסיק, מהעובדה שהשוטר דרור ציין כי הרכב הנפגע נותר במחסום ואילו רכב הנאשם נלקח על ידו, כי רכב הנאשם לא היה במחסום בעת החיפוש. מעדות הנאשם בבית המשפט, ניתן להסיק כי החיפוש התבצע בנקודת משטרה אליה נסע מהמחסום (עמ' 9 ש- 25 לפרוט'). מכאן, אני קובע כי לא הוכח שהחיפוש בוצע בנקודת בדיקה, ולפיכך לא עמדה לשוטר דרור סמכות, מכח חוק השמירה, לביצוע חיפוש ללא צו שופט.

6. המאשימה הפנתה למקור סמכות נוסף לביצוע חיפוש ללא צו, הוא חוק הסכם הביניים. בשונה מחוק השמירה, המקנה סמכות חיפוש ללא צו שופט בעת כניסה או בעת הימצאות בנקודת בדיקה, הרי שסעיף 11(ב) לחוק הסכם הביניים מקנה סמכות חיפוש "לשם שמירה על בטחון הציבור ולשם גילוי עבירות... בכלי רכב של אדם הנכנס לישראל מאזור או היוצא מישראל לאזור". בהתאם, סמכות החיפוש מתעוררת בסעיף זה אף "לשם גילוי עבירות...", כאשר בנסיבות המקרה קיים קושי ראייתי בקבלת דברי השוטר דרור כי ערך את החיפוש לשם גילוי עבירת נהיגה בשכרות, זאת כפי שיפורט בסעיף הבא.

בשלב זה, הדיון יתמקד בשאלת חוקיות החיפוש ביחס למיקום הרכב עובר לביצוע החיפוש. כאמור, סמכות החיפוש בחוק הסכם הביניים מתייחסת לרכב הנכנס לישראל מהאזור או היוצא ממנה לאזור. עיון בדו"ח הפעולה ובעדות הנאשם בבית המשפט, מעלה כי הנאשם נהג ברכבו אל המחסום על מנת לצאת לשלם משכורות לעובדיו, כאשר התאונה התרחשה בכניסה למחסום (עמ' 9 ש- 9-10 לפרוט'). מיד בהמשך לתאונה, הוזעק אמבולנס למקום ואילו הנאשם נסע עם רכבו לנקודת המשטרה שם נערך החיפוש (עמ' 9 ש- 25-26 לפרוט' וכן דו"ח הפעולה ת/1), בעקבותיו עוכב הנאשם לחקירה (ת/2). לא הוצגה כל ראיה לפיה הנאשם אכן יצא מישראל אל האזור, לשם תשלום המשכורות, או נכנס אל ישראל מהאזור. בהתאם לראיות שהוצגו, הנאשם הגיע עד למחסום, שם התרחשה התאונה, ומשם נסע אל נקודת משטרה. בנסיבות אלה, לא הוכח כי החיפוש נערך בהתאם לתנאים הקבועים בהוראת סעיף 11(ב) לחוק הסכם הביניים.

7. על אף שלא הוכח מיקום ביצוע החיפוש, כנדרש בחוק הסכם הביניים, ולמעלה מהדרוש, אני מוצא כי יש מקום להתייחס גם למטרת החיפוש לשם "גילוי עבירות", העומדת ביסוד סמכות החיפוש. הנאשם היה מעורב בתאונת דרכים, של פגיעת רכב ברכב אחר מאחור, אך השוטר דרור טען בדו"ח הפעולה כי ערך את החיפוש ברכב על מנת לשלול נהיגה בשכרות. לא הוצגה כל ראיה המצביעה על דבר מה שאמור היה להעלות חשד לנהיגה בשכרות. מדובר בתאונה שכיחה של התנגשות רכב ברכב אחר, בשעת צהריים. בדו"ח שערך השוטר דרור, לא נכתב דבר על נהיגה פרועה, מעוררת חשד, או התנהגות מסויימת של הנאשם שיש בה כדי לעורר את חשדו לכך שנהג בשכרות. זאת ועוד: הנאשם כלל לא התבקש לעבור בדיקת שכרות כמקובל, ואף לא נשאל דבר לגבי צריכת אלכוהול בטרם החיפוש. בנוסף, אף בחקירתו תחת אזהרה לא הוחשד הנאשם בעבירה של נהיגה בשכרות. לא ניתן להצביע על חשד כלשהו, אך בשל העובדה שרכבו של הנאשם היה מעורב בתאונת דרכים, על מנת להקים את אותו חשד סביר לביצוע עבירה של נהיגה בשכרות.

יצוין, כי בחינת סוגיה זו של חשד סביר, התייחסה לסמכות החיפוש הנובעת מהצורך ב"גילוי עבירות" בהתאם

לחוק הסכם הביניים, ולא לסמכות החיפוש מכח סעיף 25(1) לפקודת סדר הדין הפלילי, הדורש חשד לביצוע עבירה מסוג פשע, בעוד נהיגה בשכרות היא עבירה סוג עוון.

8. השוטר דרור ציין בדו"ח העיכוב, כי התקבלה הסכמת הנאשם לחיפוש: **"הנ"ל היה מעורב בת.ד. במהלך בדיקה ברכבו בהסכמתו נתפס פיגיון"** (ת/2 סעיף 3). בדו"ח הפעולה (ת/1), בו מפורטות נסיבות ביצוע החיפוש, אין כל אינדיקציה לכך שהשוטר דרור ביקש את הסכמת הנאשם לחיפוש. בנוסף, הנאשם בעדותו בבית המשפט העיד כי לאחר התאונה הגיע השוטר וחיפש ברכבו **מבלי לומר לו דבר** (עמ' 9 ש' 10-11 לפרוט'). למעט האמור לעיל בדו"ח העיכוב, לא הוצגה כל ראיה להסכמה כלשהי מצד הנאשם לביצוע החיפוש, וודאי שלא הוצגה כל ראיה אשר להסבר מצד השוטר היוצר "הסכמה מדעת" לחיפוש, בהתאם לרע"פ 10141/09 **אברהם בן חיים נ' מדינת ישראל** (06.03.2012) (להלן: **"הלכת בן חיים"**). לפיכך, אני קובע כי לא הוכחה כל הסכמה, ולמצער - הסכמה כמשמעותה בהלכת בן חיים.

9. בהתאם לכל המפורט לעיל, יש לראות בחיפוש שנערך בנסיבות מקרה זה, חיפוש אשר בוצע שלא כדין וללא סמכות. בהתאם למכלול השיקולים שפורטו במסגרת הלכת בן חיים וכן המבחנים שנקבעו במסגרת דוקטרינת הפסילה הפסיקתית, אני קובע כי יש לפסול את ראיית הסכין (ראו את נסיבות תפיסת הסכין במסגרת הלכת בן חיים, וכן את יישום המבחנים והשיקולים השונים אשר הביא לפסילת הראיה, כמפורט שם בסעיפים 35-36).

משנקבע כי יש לפסול את הראיה, לא מצאתי מקום לדיון בגרסת הנאשם באשר למטרת החזקת הסכין או באשר למודעותו להימצאותה ברכבו, סוגיות אשר עלו במהלך ניהול התיק.

סוף דבר

הנאשם מזוכה מהמיוחס לו בכתב אישום זה.

הסכין תוחזר לידי הנאשם.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום מהיום.

ניתן ב-20 במרץ 2017